

Resultaten Panelonderzoek Energiecrisis

Zaanstreek-Waterland

In Nederland hebben we sinds enige tijd te maken met een energiecrisis. Vraag en aanbod van energie zijn niet meer in evenwicht, wat zorgt voor hoge energieprijzen. Deze energiecrisis kan verschillende gevolgen hebben voor de gezondheid van inwoners in Zaanstreek-Waterland. Het kan de mentale en fysieke gezondheid beïnvloeden. Maar ook het gedrag veranderen en gevolgen hebben voor de financiële situatie.

In dit panelonderzoek vroegen wij de leden naar hun gezondheid, woonsituatie, energiecontract, verwarmen van hun huis en het gebruik van andere warmtebronnen, zoals houtkachels, om inzicht te krijgen in de gevolgen van de energiecrisis. Ook vroegen we naar een mogelijke toename van houtrook ten gevolge hiervan.

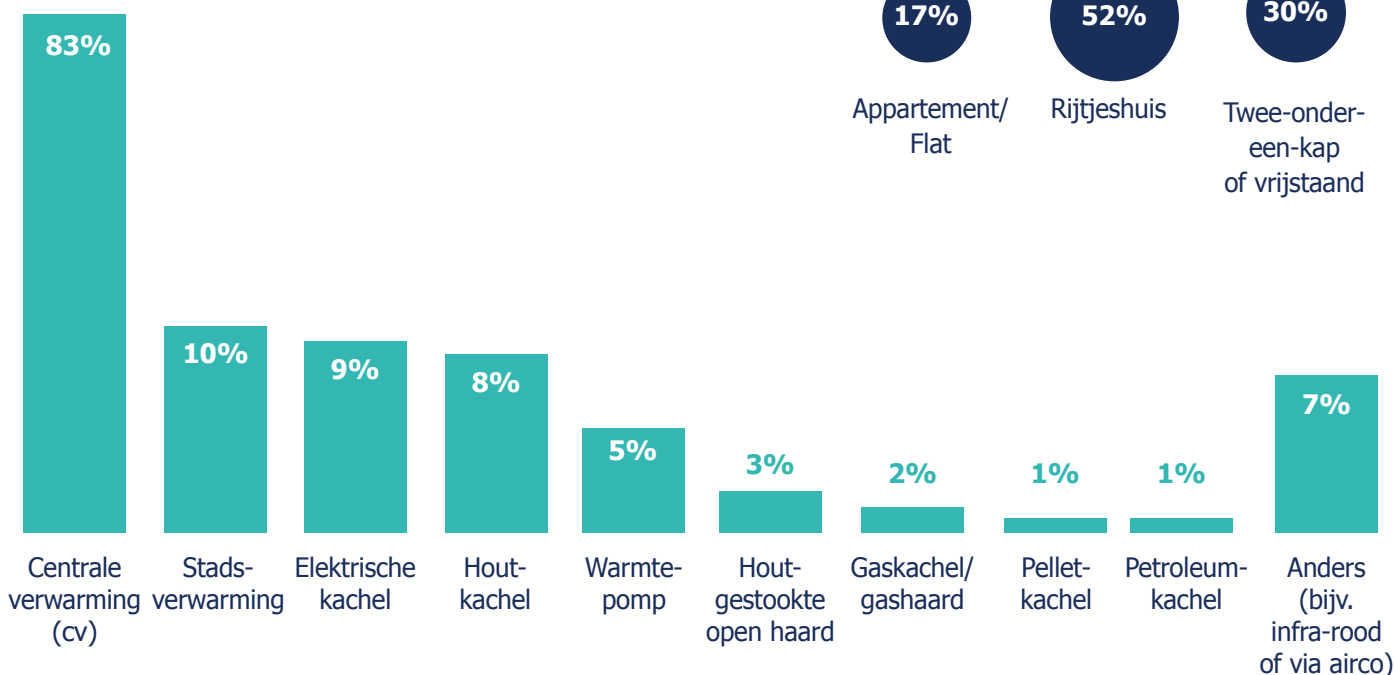
We informeren de gemeenten, zorgpartners en andere organisaties over de resultaten van dit onderzoek. Zodat zij hier met hun aanbod op in kunnen spelen.

Moeilijker rondkomen door hoge energieprijzen

De hoge prijzen voor gas en elektriciteit kunnen zorgen voor hogere kosten om het huis te verwarmen.

De meeste panelleden wonen in een rijtjeshuis (52%) of een twee-onder-één-kap of vrijstaand huis (30%).

Veruit de meeste panelleden verwarmen hun huis via een centrale verwarming (83%).

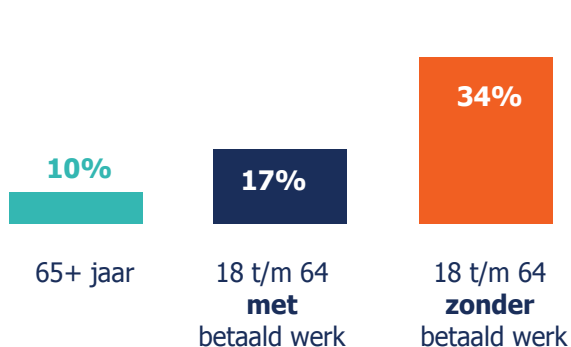

Ruim een derde kan moeilijker rondkomen door energiecrisis

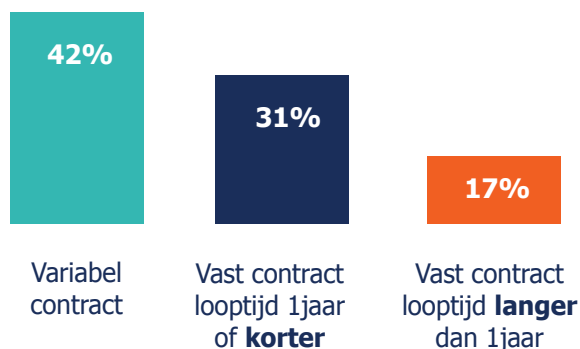
Gemiddeld geeft 16% van de panelleden aan de afgelopen maanden enige of grote moeite te hebben met rondkomen. Panelleden tot 65 jaar geven vaker aan moeite te hebben met rondkomen dan panelleden boven de 65 jaar. Mensen tot 65 zonder betaalde baan, maar met bijvoorbeeld een WW, arbeidsongeschiktheids- of bijstandsuitkering, vormen de grootste groep die moeite heeft met rondkomen (34%).

Van de panelleden geeft ruim een derde (34%) aan moeilijker rond te kunnen komen dan vóór de energiecrisis. Vooral mensen met een variabel energiecontract geven aan meer moeite te hebben met rondkomen door de hoge energierekening (42%). Van de leden met een langlopend energiecontract geeft 17% aan moeilijker rond te komen dan vóór de energiecrisis.

Ervaart enige tot grote moeite met rondkomen

Kan moeilijker rondkomen door energierekening

Vooral minder of geen geld meer voor boodschappen

Uitgaven die meer moeite kosten om te betalen, of waarop deelnemers besparen, zijn vooral boodschappen (55%), vakanties (51%) en vrije tijd zoals etentjes, dagjes uit of een sportabonnement (51%).

Boodschappen

Vakantie(s)

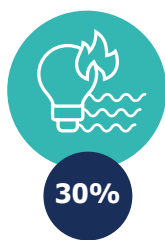
Vrije tijd

Cadeautjes

Zorgkosten

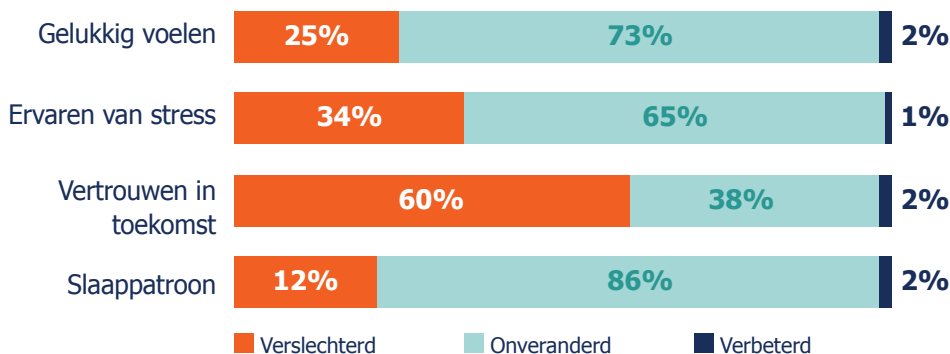
Elektra, water, gas

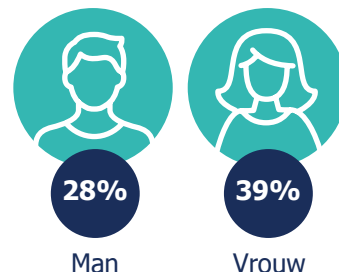
De energiecrisis doet veel met mensen hun vertrouwen in de toekomst

De zorgen die de energiecrisis met zich meebrengen hebben ook zijn weerslag op de (mentale) gezondheid van de panelleden. Een kwart van de deelnemers geeft aan dat hun geluksgevoel is afgenomen door de energiecrisis. 60% meldt dat de crisis ervoor heeft gezorgd dat zij minder vertrouwen hebben in de toekomst. Ook geven de panelleden aan meer stress te ervaren door de energiecrisis. Opvallend is dat meer vrouwen (39%) dan mannen (28%) een toename van stress ervaren.

Gevolgen energiecrisis

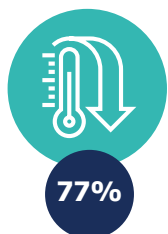

Stress toegenomen

Bijna alle huishoudens proberen energie te besparen

Bijna alle panelleden (96%) doen aan energiebesparing door de energiecrisis. Meest genoemd zijn het lager zetten van de verwarming (77%) en warmere kleding aantrekken (68%).

Verwarming lager zetten

Warme kleding

Korter douchen

Alleen een gedeelte van de woning verwarmen

Woning (bij)verwarmen met iets anders dan gas (1% is volledig anders gaan verwarmen, 18% deels)

"Niet meer op gas koken maar op inductie"

"Douchen, wassen en afwas doen met koud water"

"Niet korter douchen, maar wel minder vaak"

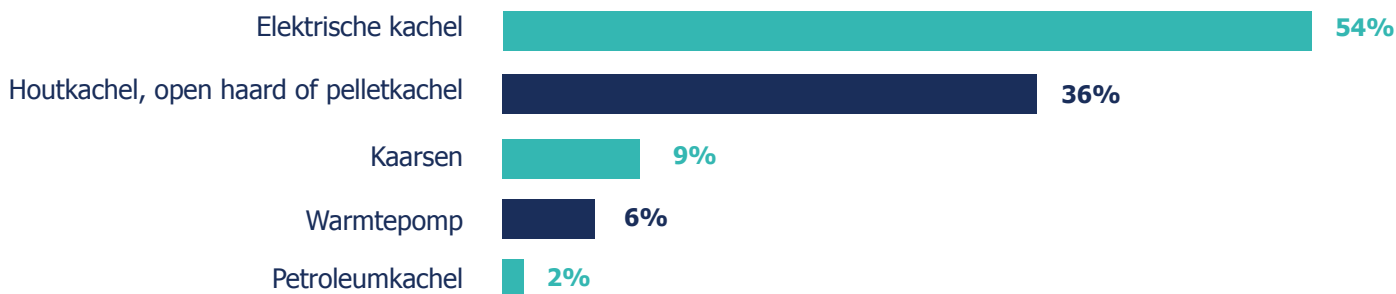
"Deken gebruiken als ik op de bank zit"

"Extra gordijnen opgehangen"

Een op de vijf verwarmt woning helemaal of voor een deel (bij) anders dan met gas

Om energie te besparen is ongeveer één op de vijf panelleden hun woning helemaal of voor een deel gaan (bij)verwarmen met een andere warmtebron dan gas. De meest gebruikte manieren van (bij)verwarmen zijn de elektrische kachel of door het stoken van hout. Naast de hieronder genoemde manieren van (bij)verwarmen, gebruiken panelleden ook infrarood verwarming (1,3%) en een airco-systeem ter verwarming (0,7%) of een 'bloempotkachel' (0,2%).

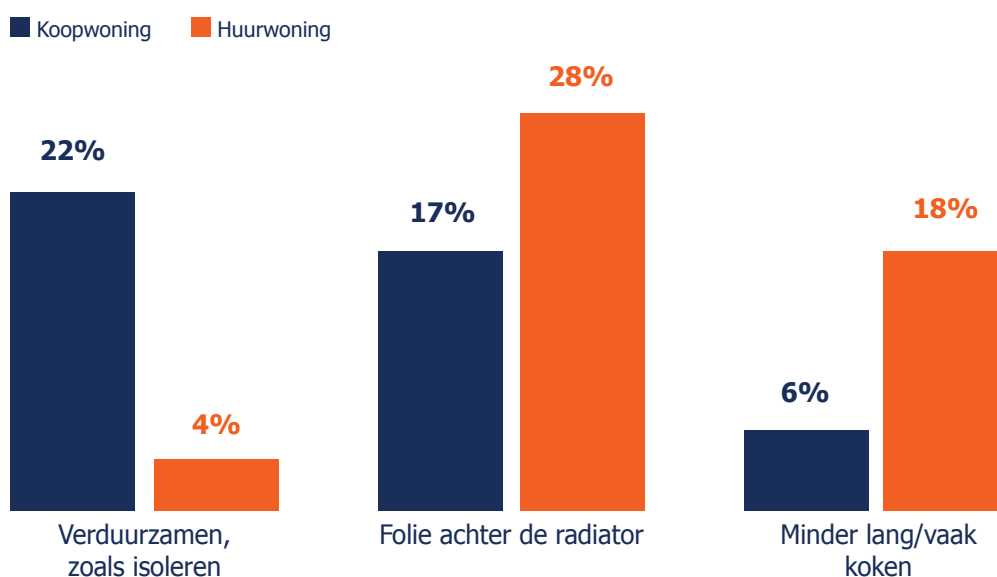
Manieren van bijverwarmen

Opvallend is dat vooral twee-onder-één-kap (27%) en rijtjeshuizen (18%) worden (bij)verwarmd met iets anders dan gas. Dit komt veel minder voor bij huishoudens in een appartement of flat (7%).

Vooraf koopwoningen verduurzamen

Het zijn vooral koopwoningen waarvan de eigenaren zijn gaan verduurzamen. Het kan gaan om isoleren van het huis, deelnemers noemen ook de aankoop van zonnepanelen. 22% van de panelleden met een koophuis zegt hun huis te hebben verduurzaamd (zoals extra isoleren of zonnepanelen) om energie te besparen, tegenover 4% van de panelleden met een huurwoning. De panelleden met een huurwoning geven vaker aan andere maatregelen te treffen. Zoals folie achter de verwarming of minder vaak of lang te koken.

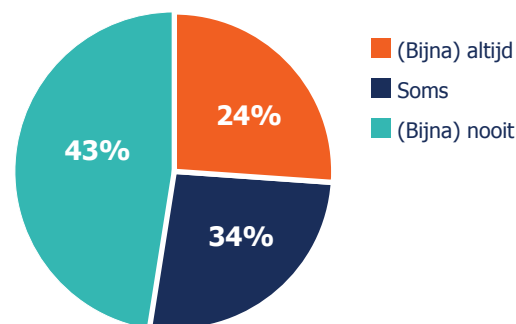
Ventileren voor een gezond woonklimaat

Voor een gezond binnenklimaat is het belangrijk de woning regelmatig te luchten. Het advies is dit elke dag te doen door 15 minuten lang de ramen tegen elkaar open te zetten. Bijna een kwart van de panelleden zegt dit elke dag te doen, 43% zegt dit (bijna) nooit te doen. Een deel van de panelleden (15%) geeft aan dat sinds de energiecrisis het vocht en de schimmel in het huis meer is geworden.

Ventileren van huis

Zet elke dag ramen tegen elkaar open

Vocht/schimmel in huis

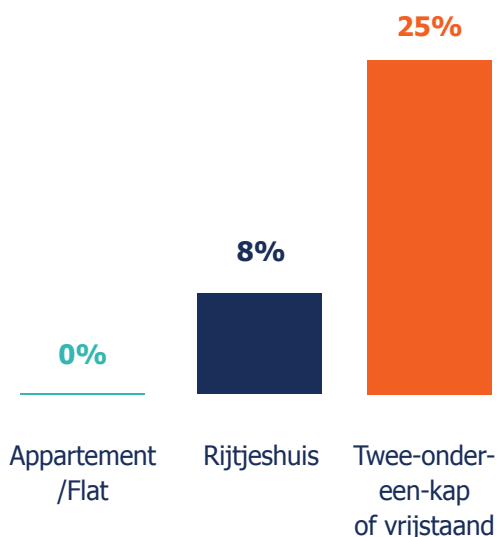

■ Verslechterd ■ Onveranderd ■ Verbeterd

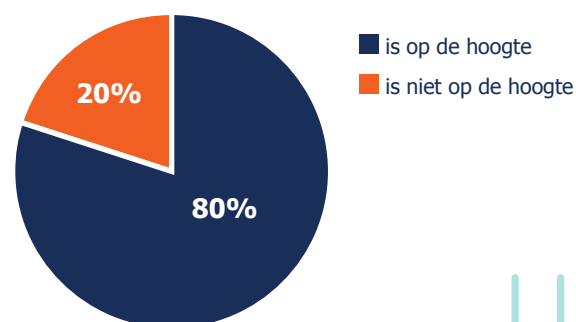
Het stoken van hout en overlast

Van de panelleden zegt 11% weleens hout te stoken in houtkachel, pellet kachel of openhaard. Van deze mensen geeft 70% aan dit minstens één keer per week te doen. Het stoken van hout kan overlast veroorzaken. Bij bepaalde weersomstandigheden kan de rook lang in de omgeving blijven hangen en daardoor neemt de kans op overlast toe. Van de panelleden die hout stoken is 80% hiervan op de hoogte.

Stookt weleens hout

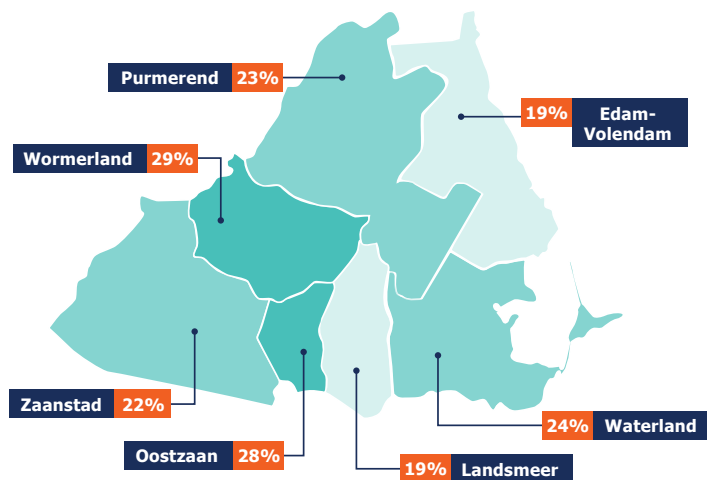

Weet dat tijdens ongunstige weersomstandigheden rook langer blijft hangen

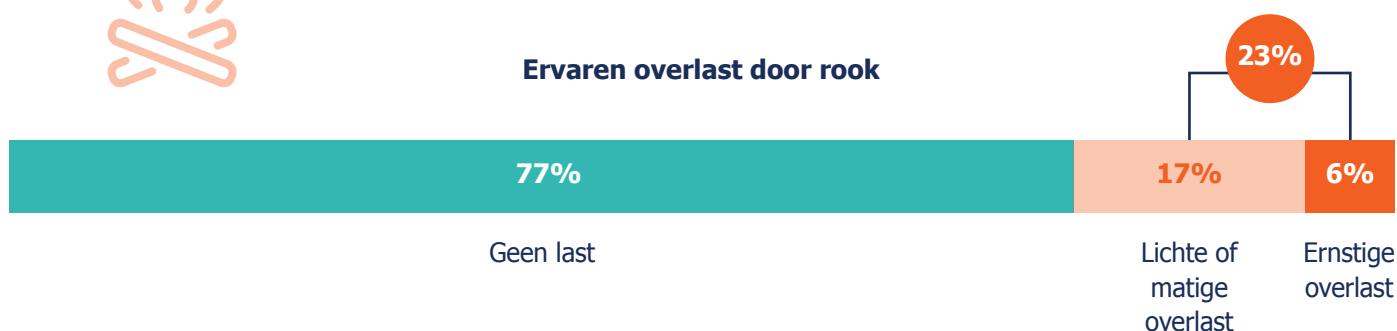

Bijna een kwart van de panelleden ervaart overlast van houtrook

Hoeveel panelleden last hebben van houtrook verschilt per gemeente. Gemiddeld geeft 23% van de leden aan weleens last van houtrook te hebben.

Ervaren overlast door rook

In de koudere maanden van het jaar zegt 9% van de panelleden minimaal één keer per week last te hebben van houtrook in de buurt van hun huis. 6% van de panelleden geeft aan de overlast als (zeer) ernstig te ervaren. Ongeveer een kwart van de mensen geeft aan dat ze deze afgelopen winter meer overlast van houtrook hadden vergeleken met vorig jaar.

Ervaart dit jaar meer houtrook vergeleken met vorig jaar

Meer weten over onder andere ventilatie, isolatie, houtrook en koolmonoxide vindt u op [Gezonde Leefomgeving | GGD Zaanstreek-Waterland](#).

Op [Veilig en gezond gas besparen | GGD Leefomgeving](#) komt u meer te weten over het gezond verwarmen van uw huis.

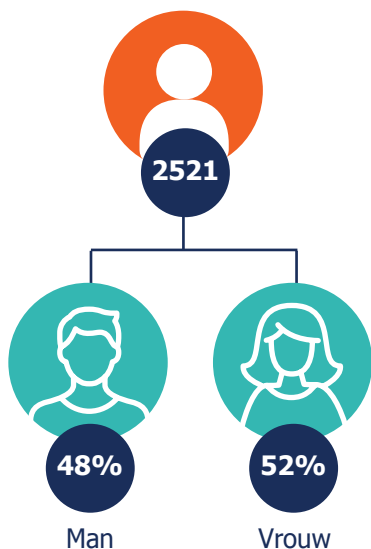
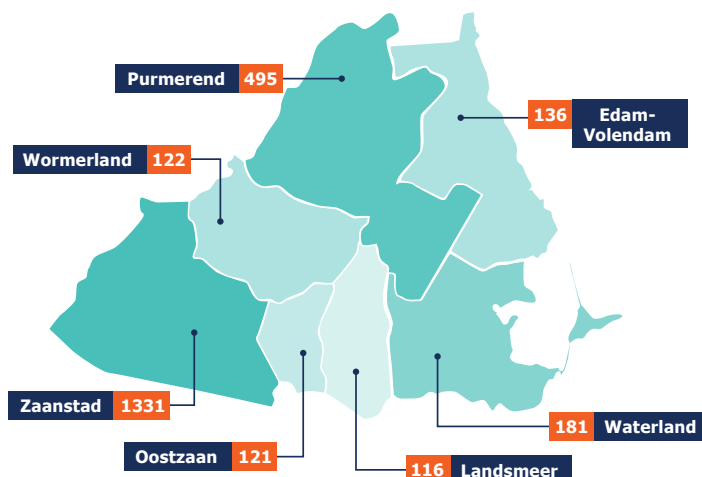
[De Stookwijzer | Rijksoverheid](#) en [Stookalert | RIVM](#) geeft aan wanneer u beter wel of niet hout kunt stoken om overlast voor uzelf en omwonenden te beperken.

Achtergrondkenmerken panelleden

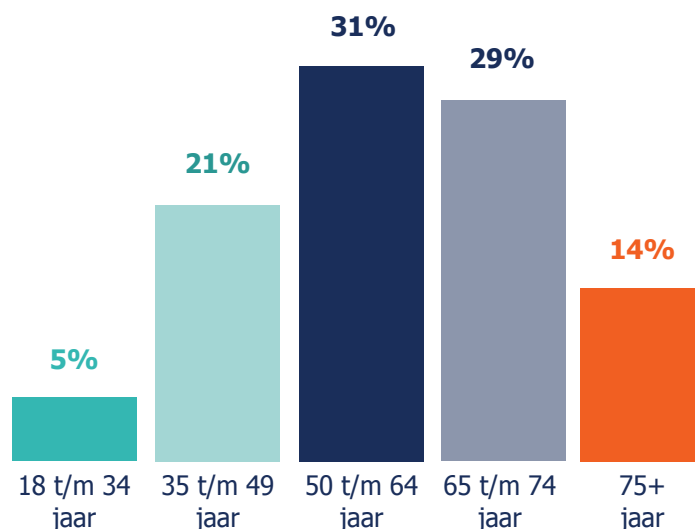
2521 personen, tussen de 18 en 93 jaar oud, hebben aan het onderzoek meegedaan. Alle 7 gemeenten van de regio Zaanstreek-Waterland zijn in dit onderzoek vertegenwoordigd.

De samenstelling van het panel is niet gelijk aan de samenstelling van de bevolking van Zaanstreek-Waterland. Er namen in verhouding meer ouderen en hoogopgeleiden deel aan dit onderzoek. De resultaten zijn daardoor niet zonder meer te vertalen naar de (gemiddelde) mening van de inwoner van de regio, maar geven wel een indicatie.

Aantal panelleden per woongemeente:

Leeftijdsverdeling van de deelnemers

Colofon

GGD Zaanstreek-Waterland, Panelonderzoek Energiecrisis - onderzoek@ggdzw.nl - Zaandam april 2023.

Overname van gegevens is toegestaan, indien voorzien van de volgende bronvermelding:
Panelonderzoek Energiecrisis. GGD Zaanstreek-Waterland, april 2023.